ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 44. У Новом Саду, у уторак 18. (30.) априла 1895. Год. XI.

ЗАР НЕМА ПОМОЋИ?!

Ова је година врло несретна по становнике Угарске и Троједнице. Угарска је испресецана рекама, које су права благодет за земљу, јер олакшавају саобраћај, али које уму и да побесну, кад људи о њима мало рачуна воде. Тада се благодет изврће у несрећу и плодни и богати крајеви претварају се у праву пустош.

Овогодишња зима беше дуга, која се трипут прекидала и настављала. Та зима нам се јављала у пратњи снега, који је у дебелим слојевима покривао земљу. Снег није падао само у једном крају, него по целој држави. Још се један снег није ни отопио, а већ је падао други. У напред се видело, да може доцније наступити опасност за оне крајеве, који су поред река. Од чега смо се бојали, то се и збило, а несрећа је била страшнија с тога, што се снег почео нагло топити, па су реке набујале. Одлив није био довољан и катастрофа постаде неизбежна.

Нема сумње да ова несрећа не би била толика, да рекама нашим нису одузети природни изливи, те су тако стегнуте у својим коритама. У пређашња времена ритови су служили као неки вентил, који је у часу опасности помагао. Ритови су сад затворени и вода нема свог природног излаза, те се бесни вали изливају тамо где продру. Нашим државницима пало је на памет, да јужну Угарску претворе у Холандску, да од воде отимају земљиште, и збиља су постигли, да су ритови постали плодне земље. Било је опробаних стручњака, који су у своје време против оваког рада подизали свој глас. који су тврдили, да је овај посао узалудан, јер је немогуће извести, да се реке задрже у свом беснилу, кад набрекну, па је зато нужно, да се оставе природни резервоари, у који ће се у случају нужде изливати. Међу овим стручњацима налазио се и наш сународник г. мајор *Јован Стефановић, Виловски.* Али се тај глас није слушао. Ритови су затворени, и од оног времена сваке године становници јужне Угарске стрепе, шта ће бити, да ли ће им вода однети њихову тековину. Поплаве се понављају редовно; сваке године страдају по неки крајеви.

Овогодишња несрећа је у толико већа, јер је општа. Дунав, Сава, Тиса, Бегеј и Мориш бесниле су и направиле грдну штету. Три најглавније реке наше отаџбине скоро у исти мах разлише и наше Подунавље, Потисје и Посавље страдало је љуто.

Има несрећа, које се спречити не могу, јер се догађаји недају предвидити. За таке несреће нико није одговоран. Ове године воде су биле необично велике, и нема сумње, да се многа неприлика има приписати само тој појави. Али ове страшне поплаве недају се приписати само тој околности. Кад страдају крајеви, који нису никад патили од велике воде у толикој мери, онда свакојако и има ту и људског нехата, немара и несавесности. Да се ритови нису затворили, вода зацело не би починила толику штету.

Али кад су већ ритови претворени у плодно земљиште, онда се свакојако треба постарати, колико је могуће, да су насипи довољно јаки и високи, да нападај воде могу издржати. Народ по свом обичном разуму мора судити: или неваљају насипи, или неваљају „инцилирски“ планови. Свакојако има кривице међу меродавним факторима. На неким местима насипи беху слаби, а на другим радило се без главе. Вода се задржава на једној страни, а на другој продре, где је никад није било. У Шајкашкој су села поплављена, која никад нису била поплављена, од како је лепе Шајкашке; шта вреди онда што су ту ритове сачували од поплаве, а страдала су села. Ено један део Жабља потопљен, који никад није био под водом, а тако је и с другим неким шајкашким и банатским селима. Холандези да виду наш „виртшафт“ крстили би се од чуда. Бајаги хоћемо ритове да претварамо у плодне крајеве, међутим то плаћамо скупом ценом: богата села претварамо у рушевине. Какав је то цивилизаторски посао?!

Ми неспадамо у оне вечите незадовољнике, који чине владу одговорном и зато, што снег пада и вода расте, или који тражимо, да свака помоћ долази од владе. Људи треба да се сами помажу како могу, и друштво је дужно да се развија и напредује из своје снаге, где може самостално да ради. Трговину, пољоделство и индустрију не може неговати и развијати држава, али је дужна, да их *заклони*, где је потребно; дужна је, да *помогне*, где је државна помоћ потребна. Државни органи нису криви што је вода велика, али штој е *толика* несрећа начињена, то су свакојако криви. Управни органи већином мисле онда на своју дужност, кад је несрећа на прагу, и дабогме да се у последњем часу не може учинити много. Управних органа свакојако била би дужност, да се благовремено увере, да ли су насипи јаки и довољни и да се одбрана од воде неудешава тако неспретно, да се услед тако збуњеног посла несрећа увеличава.

Но ко се брине о томе, кад су воде мале? Тек кад новинари у пролеће по листозима заведу рубрику „поплава“, тек онда се и управни органи лате посла. Скоро сваке године влада међу становништвом страх од поплаве, управни органи се у тај мах мало узбуне, а кад опасност пређе, остане све по староме, пређе и њих воља, да се брину о „воденим“ стварима. О каквом сталном, организаторском раду нема ни разговора. Ми смо уверени, да се и овогодишњем искуством не ћемо користити. Вода ће тећи и у будуће, куд јој је воља, и пркосиће људима зато, што је хватамо за гушу и стежемо!

Нетреба да идемо далеко. Овогодишња поплава могла се скоро предвидити. Ми смо баш у „Бранику“ у своје време изнели још у фебруару опомену из стручног пера г. мајора Јована Стефановића Виловског — па ко је о томе још водио бригу?! Од министра па до солге све је несрећа изненадила. Наш народ мора довикнути: Дајте нам ритове, те да нас Бог чува, или кад сте нам узели ритове, ви нас чувајте од воде, колико можете.

Несрећа је велика од поплаве. Штета у поплављеним крајевима иде у милијоне. Толика села страдаше, та читави крајеви су под водом. Куће попадаше. Усеви под водом. *Наш народ претрпио је страшан удар, није му до ничега и дуго ће требати, док овај удар преболе.* Управо уништено је благостање читавих крајева.

Па шта држава ради да ублажи толику несрећу? **Ништа.** Приватна помоћ је ту недовољна; помоћ мора долазити из општих средстава, па да несрећу колико толико ублажи. Ми нисмо чули, да мисли влада из државних средстава помагати; шта више није изишла наредба, да се људима олакша у плаћању порезе. Кад је је Сегедин страдао онда су узбунили цео свет, сад, кад је невоља већа, нико се не креће. Кад се влада не миче, требало би посланици на угарскоме сабору да се макну. **Где су Срби посланици на угарскоме сабору, да се бар ту заузму за своје бираче, да им држава помогне?!** Где је барон Николић, који је председник саборског комуникацијоног одбора, који је дакле неки „оберинцилир“ на угарскоме сабору?! Где је „перјаница шајкашка“ Милан Зака, која зна иначе обећавати златна брда? Где је мутави Васа Поповић, који зна пред бирачима плакати само да дође до мандата? Где је виспрени Стева Јовановић, који о себи говори да тера практичну политику. Ми о њима као Србима и православним не водимо више рачуна. Али овде је о једној општој невољи реч, која је све народе постигла, који живе у овој земљи. Баш њихови срезови страдали су од велике воде. Ту није у питању вера и народност, те бар ту треба да се заузму за интересе свог народа. Од наших посланика не тражи се више ни да су Срби, ни да су православни, да ли су бар — *људи!* Зар и то нису?..

Наша браћа Словенци у Крајњској љуто су страдали од земљотреса, премда њихова несрећа ни близу није толика као наша. Њихови посланици у бечкоме царевинском већу, који седе у Хохенвартовом клубу задобили су за себе самога Хохенварта, те је сам гроф Хохенварт са својим друговима поднео царевинском већу прешан предлог за одлуку, да се помогне Словенцима. А зар нама нема у Угарској помоћи ни онда, кад нас снађе овако ужасна природна непогода?

Жалосно је да меродавни фактори седе скрштених руку код толике невоље.

Ту је помоћ преко нужна, и та помоћ морала би бити *брза и обилата.* Коме је кућа разорена, усеви уништени, покућанство претворено у прах, ту је само један корак до просјачког штапа.

Помозите дакле ако имате Бога и душу!

ЛИСТАК

ПЕГЕ НА СУНЦУ ИГРАЈУ ВЕЛИКУ УЛОГУ.

(Црта из природних наука)

1. Колико само пута у животу чућемо, како свет говори и збори, да је ова година сасвим друкчија него њене пређашње и старије сестре. Много пута нам је пређашња која зима јака била, други пут ћемо чути: „но оваке зиме скоро није било; не памти најстарији човек у селу, да је тако много снега падало и да је толико вејало“! Таких и тима сличних речи можемо чути на сваком кораку. И о прошлој зими много се говорило и то је била нека чудна прилика: стегне и снег напада па онда попусти и снег се отопи а трајала је баш дуго! Па ево и пролеће нам је којекакво: никад лепог и честитог дана пролетњега!

И доиста је тако и искуство нас томе и учи: Нису све године из године у годину једнаке било у хладноћи било у топлини, било у плодности, било у киши и влази ил у суши, било у ветровима јаким ил у тихом времену; било у многим другим приликама или неприликама. Свеједно!

2. Кад је то тако, онда мора да није свагда једнако ни у нашем Сунцу, јер од њега све зависи, јер се по њему све равна: Сунчеви утицаји у различитим годинама различити су и морају бити различити, јер је разно и све оно, што они изазивају.

И кажу и уче нас људи знаоци, да је то баш тако и да друкчије и није. Кад посматрамо Сунце на дурбин, оно нам није чисто: пегаво је, флекаво је, и још како је пласаво! Не види се ово, док се пред дурбин не метне какво тамно обојено стакло или мутно стакло а не треба без тога ни погледати на Сунце, јер ће очи тако страдати, да више никад неће ваљати. Од тих пега, по наученњацима, зависе многе и многе прилике и појаве на Земљи!

3. Пеге на Сунцу су мрке и раштркане по целоме па су чак и местичаве; крајеви су им загасито црвени.

Шта су управо те пеге, како постају, како се тумаче — казаћемо на крају овога чланчића. Овде ћемо навести само оно, што се опажа на тим пегама и уједно што више појава навести, који зависе од пега:

Сунце се за двадесет и пет дана обрне око себе и за половину тога времена виде се поједине пеге у гомили на оној сунчевој поли, што је к Земљи окренута. Како се сунце окреће од истока ка западу, то пеге путују по његовој површини, — бар нами се тако чини — од запада ка истоку: данас је јавиле пеге на западној сунчевој страни па их гледамо, ако се не измењају сасвим, својих дванаест и по дана; последњега дана су на источној страни сунчевој па их онда нестане а то је отуд, што су заишле на ону страну од Сунца, коју тада већ не видимо. Величином су пеге различите: час веће а час мање; за приповест могу велике бити: шта је то пега толика као цела наша Земља а мањих је безброј па и много већих је бивало од целе Земље: у години 1892-ој гледали су једну пегу пет месеци и кад је у најбољем јеку била, била је само дванаест и по пута већа од земље. Кад се узме у рачун и нешто тек тамнија околина око пеге, све заједно је било осамдесет и два пута веће од Земље; а упоређујући то са Сунцем, парачунати се може, да је то око три процента од целе сунчеве површине, коју видимо.

Мењају се те пеге каткад нагло и у величини и у облику и у тамноћи: чудо су несталне.

То је што опажамо на пегама.

4. Врло је занимљиво питање: како стоје појаве на Земљи са тим пегама? Одговор на ово занимљиво питање, такође је занимљив и дај, да се што више овим одговорима забавимо, дај да боље и дубље испитамо везу, што стоји међу појавама на Земљи и пегама на Сунцу.

Није ово нова ствар! Давно су то учењаци почеле али се и ратосиљали тог посла, јер не могоше много измудријашити. Та нису онда толико научени били као ми данас а нису богме ни могли бити, јер данас посматрамо и небо и све много друкчијим и оштријим очима, данас су нам и уши много осетљивије па и сваки орган чулни.

Неко време као да су људи заборавили на пеге али не! То се тек тако притајало; мисао је прикупљала снаге, да по том јаче и сигурније избије и да до неког краја дођемо и у тој ствари.

Да се нађе веза међу Сунцем и Земљом, много је помогло и то, што се дознало, да се пегâ не јавља у свакој години једнако много него да се оне држе реда некога: сваке једанаесте године накупи их се много. Ако баш и не дође их изобиља после једанаесте године, биће отуда, што ми не гледамо добро: не стоји Земља мирно па да Сунце посматрамо са мирне Земље, с тога сваки час са другог места погледамо на Сунце на друго место његово, па се за то једанаесте године не морају баш потпуно слагати.

5. Кад се ухватило, да се пеге перијодично јављају сваке једанаесте године, онда су људи потражили, е да има на Земљи још каквих појава, који се понављају сваких једанаест година и онда су тек даље пошли те и друге појаве везивали за пеге.

Брзо се дознало, да су магнетне игле у дану најнесташније сваке једанаесте године, и то баш оне, кад је пега највише. А како се магнетни појави једино тумачити могу појавима на самоме Сунцу, е то ти везе између пега и магнатних појава у Земљи.

И лепа поларна светлост држи се пега. Поларна светлост се јавља око полова, појав је диван и осветљава дуге ноћи у поларним крајевима а тумачи се електризмом.

У крајевима близу полова виђа се поларна светлост врло често ал хоће каткад, да се појави и далеко од полова те су и ту ухватили, да се и то јављање равна по пегама на Сунцу: најдаље се виђа поларна светлост оних година, кад је и пега на Сунцу највише.

6. Ухватити, да се магнетна игла узнемири а поларна светлост рашили у годинама, кад је пега највише, није тешко било али је много теже казати, како пеге утичу на плодност земљину и ту доћи до некога закона.

Хершел је упоређивао, пошто је које године храна била у Енглеској те је као дошао до тога, да је топлота по Земљи већа, што је више пега на Сунцу, те да је плоднија година била, кад је пега више било. Он је држао дакле, да је година роднија, што је топлота у

Престона беседа

којом је краљ Србије Александар I. отворио седнице народне скупштине, сазване за 1894-ту годину у Нишу.

Поштовани посланици,

Потреба Србије, да се политичке страсти стишају, мир и ред утврде у земљи, да се сви посветимо озбиљном и плодном раду, осећање Краљевске дужности према Мојој Отаџбини и Мом Имену, довело ме је до решења, да прошле године прокламацијом Својом од 9-ог маја обуставим Устав од 1888-ме године и вратим у важност Устав од 1869-те године.

Ја сам вас позвао, драги Ми представници драгог Ми Народа, да са вама приступим извођењу најпречих преображаја и решавању најважнијих питања за правилан развитак државног живота. Као што Мој верни Народ свагда уз-а Ме чврсто стоји, тако ћете и ви помоћи Ми да поведем Отаџбину оном циљу, који сам Себи ставио као њен Краљ и као потомак славних Ми предака из Народне Династије Обреновића. У дубоком уверењу, да ће вама, представницима вазда вернога Ми Народа, на срцу лежати, да Ме у Мом задатку одушевљено, искрено и родољубиво потпомогнете. Ја вас поздрављам свесрдно Својом Краљевском добродошлицом.

Поштовани посланици,

У низу великих задатака, који Ме очекују, а који ће ујамчити уредан народни развитак, подићи углед Србије, оснажити њен трговачки и привредни живот, спада и моја чврста и непоколебљива тежња да негујем и гајим исправне односе Србије према свима државама.

Држећи се тога правца, Ја сам у току последње године предузео путовања намењена том циљу; посетио сам моћне и пријатељске Владаре двеју суседних нам царевина и поднео Његовом Величанству Султану Цару отоманском Абдул Хамид-Кану II и Његовом Царском и Краљевском Апостолском Величанству Цару аустријском и Краљу угарском Фрањи Јосифу I уверење о Мојој и Мога Народа тврдој жељи, да са Њиховом државама и народима одржавам и развијам везе доброга суседства и најискренијег пријатељства.

Посетивши Његово Величанство Цара немачког Вилхелма II., Ја сам Му однео и изјавио поштовања Моја и Мога Народа, као и жељу да се одрже најбољи односи између Наших држава.

Тежак губитак, што су га смрћу Његовог Величанства Цара Александра III., претрпели славом увенчана царска породица и братски нам руски народ, изазвао је у осећајима Мојим потребу, да лично одем у Петроград, те да у име Своје и Свог вернога Ми Народа изјавим Његовом Величанству Императору Русије Николи II., Наше дубоко учешће, израз Нашег традиционалног поштовања и да на самртнички одар царскога покојника положим венац искреног признања и дубоке захвалности.

Посета моја учињена Председнику Француске Републике, дала Ми је милу прилику, да му у име Своје и Србије изјавим Наше пријатељство према великом француском народу.

Ви ћете, поштовани Посланици, разумети и, уверен сам, поделити са Мном осећаје Мога признања и дубоке благодарности, коју дугујем Ја и мили Ми Народ на свима оним доказим пријатељског расположења, које сам добио за Себе и драгу Ми Отаџбину приликом Мога путовања.

Поштовани посланици,

На пољу унутрашње управе Краљевства Ми, запрема прво место уређења наших државних финансија. Моја Влада, која ужива Моје потпуно и свестрано владалачко поверење, поднеће вам предлоге, који ће послужити као основ за успешан рад у томе правцу. Ја те предлоге препоручујем нарочитој пажњи Народнога Представништва.

Како је Моја намера, да у скоро по довршењу најхитнијих послова у овом сазиву позовем Народно Представништво у сазив 1895-ту годину, то ће Моја Влада томе сазиву поднети многе већ спремљене законске предлоге, који се односе на уређење финансијске, привредне, војне, просветне и осталих грана државне управе.

Ја очекујем од вас, да ћете ви, делећи Моје уверење о потреби сталности у државним пословима, свесрдно потпомоћи Моју владу и брижљиво приступити решавању оних предлога, које вам она буде поднела.

А сада, објављујући да су седнице Народне Скупштине за 1894-ту годину отворене, желим вам срећан рад.

У Нишу, 13-ог априла 1895-те године.

Александар с. р.

Политички преглед.

— **Угарски сабор**. У седници доње куће од петка био је на дневноме реду нунције магнатске куће о зак. предлогу у погледу слободе вероисповести. У име просветног одбора *Бешенеј* поднео је предлог, да се магнатска кућа позове, да она нађењ о безверију, која је магнатска кућа одбила, сад прими и узакони. За тим је *Вестер* то исто учинио у име правног одбора. После тога бранио је гроф *Сапари* свој посредујући предлог. За њим је узео реч гроф *Чаки*. Он приповеда, како је тај предлог израдио по налогу сабора, и он је то у толико радије учинио, што је тај захтев одговарао потребама. Каже да магнатска кућа мора попустити. После њега говорио је *Полоњи* и гроф *Бакањи*, обојица против владиног предлога. На крају се Коломан Тиса бранио против приговора Бакањиевих, као да је он изазвао ову верску распру.

У седници од суботе настављена је дебата о зак. предлогу, гледе слободе вероисповести. Говорили су *Киш* за, а *Хоански* против. На крају је говорио министар *Влашић*. После тога је гласано и зак. предлог је примљен. Сапаријевци и Апоњијевци гласали су против.

После ове дебате дошле су на ред интерпелације. Између ових спомињемо интерпелацију грофа Апоњија, што се једно дворско звање подиже у будимском двору, које ће зависити од бечког дворског звања.

— **Проглас либералне странке у Србији**. Главни одбор либералне странке издао је овај проглас:

„Главни одбор народне либералне странке, једини пуноважни и законити представник њен, признавајући понова и једнодушно сву умесност одлуци од 28. Марта, којом је отказано учешће либералне странке у изборима, а у осећању потребе и интереса нераздвојности и моралног угледа странке, одлучио је следеће:

I. Сви либерали, који се сад налазе у Скупштини дужни су, за три дана од дана публикације ове одлуке, напустити своје положаје посланичке и вратити се странци својој.

II. Ко откаже важност овом решењу, тим самим престаје бити чланом странке, разрешава се од свију права према странци, а странка од свију обзира према њему.

III. Имена и оних, који буду следовали овој одлуци, и оних, који је буду одбили, објавиће се у партијском органу „Српској Застави“.

— **Италија**. У Италији је свршена једна мала комедија, која је случајно врло рђаво испала по Криспија. По познатим откровењима које је учинио Ђиолити против Криспија а са чувених дефраудација у Банка Романа изрекао је највиши тајански суд своју пресуду. Криспи је хтео, и његова супруга, да обичним судом гоне Ђиолитија зе клевету и увреду, те су и продрли с намером код нижих судова, у којима је било људи који су се хтели додворити Криспију, али касација је ослободила Ђиолитија, наводећи да обични судови нису власни ни надлежни да суде Ђиолитију без саизволења парламента. Ђиолитије је одржао победу и сад би остало Криспију да га тужи комори, но он ће то тешко урадити, као што и његова „Риформа.“ слути, јер је још невероватно да би тамо успео. Нема спора да је овом парницом Криспи пред изборе много изгубио и да ће се Ђиолити, благодарећи судској увиђавности и независности, умети користити овим успехом у изборној агитацији.

— **Немачка**. У Немачкој се све више осећа тежња и притисак владе да по што по то продре, с њеним предлогом закона против превратника. Била су се договорила сва градска претставништва а на челу оно у Берлину, да потпишу колективно петицију на рајхстаг против „Умштурцфорлаге“; али у једном доби берлински магистрат од провинцијске полицијске управе акт, у коме му се забрањује поднашање оваке петиције, а ако на то имају по уставу права сва општинска преставништва. Сад се је нашао излаз и из овог теснаца, те су овлашћени председници по свима градским општинама да они поднесу у име одбора таке петиције. Баш се мука мучи с овим назадњачким законом у Немачкој, те није ни чудо, што се већ поговара о оставци канцелара Кнеза Хохенлоа!

— **Распра у Азији**. Кнез Ухтомски, који је путовао са садањим царем руским по Азији и његов пут описао, износи у „Моск. Вједомости“ своје погледе на прилике у Азији. На првом месту он каже, да је неизбежно мешање Русије у Китајско-јапанску ствар. У исто време исти писац изјављује да сумња у попуштање јапанско те ће сигурно доћи до крвопролића. У другом једном чланку овај лист тражи да Русија стави Јапану ултиматум и да не дозволи ни стопу китајског копна, јер је то противно руским животним интересима. Нека се Јапан не нада у енглеску помоћ каже исти лист, јер би у том случају могла букнути Индија.

Тако говоре меродавне руске новине наглашујући да Русија под Николајем II. неће ни за длаку дозволити да се окрње руски интереси па макар то било и према Јапану који слави ратну победу над Китајем. Енглески „Дељи Њус“ изјављује скоро службено у име владе: да се Енглеска неће придружити никаквој коалицији којој би био циљ да ускрати Јапану користи од стечених победа, јер налази да јој није опасно учвршћивање и јачање Јапана. Исти лист каже да има права на оваке изјаве више но и ко, јер су тамошњи енглески интереси већи од укупних интереса Русије, Француске и Немачке, које су склопиле савез против Јапана. Док се овако води рат на хартији међу руском, француском и немачком штампом с једне и енглеском с друге стране, дотле се је већ и јапанска штампа изјаснила о овом спору с Рускјом. Тако јапанска штампа тврди да ће руски протест бити безуспешан док је ратна снага Јапана у Азији далеко надмашила руску (?) На то примећава енглески конзервативни „Тајмс“: и ако тако изгледа то опет не треба да Јапанци сањају о неким новим победама но је далеко мудрије да попусте и да Русија оснује једно пристаниште морско које се не леди. Тешко је предвидети: да ли ће Јапан послушати срце или памет, те још нисмо сигурни да једном не искрсне рат на далеком истоку Азије, који би се лако могао пренети и на европско огњиште.

Дописи.

Вилово, 20. априла 1895. (*Поплава*). Догодила се катастрофа услед задомљавања ритских земаља. Г. мајор *Стефановић Витез од Вилева* је предсказао, да ће око Ускрса 1895.

земљине површине већа; ово пак не стоји, као што се то види из бележака доцнијих природњака и рачунција. Међутим није баш ни сам Хершел имао из чега тачно сравњивати, да би могао казати, е је доиста баш година боља, што је више пега на Сунцу.

Против мишљења Хершлова говори и то, што су нашли, да је грожђе раније сазрело године са мање сунчаних пега него друге које, а да сазре грожђе треба доста топлоте; но други бележници су нашли баш сасвим натрашке: није дакле ни то сигурно.

Виноград и доспевање грожђа не казује нам, да ли пеге владају са родном ил неродном годином, али то не казује ни друго воће па ни храна. Проћи ће још много воде Дунавом и разлиће се на све стране и потопиће нас, док се на ово питање поуздано и јасно одговори. Колико данас белешке показују, биће да жито, раж, кукуруз, у опће жита, боље роде оне године, кад је Сунце пегавије; сена је више, кад је мање пега на Сунцу.

7. Нешто сигурније је показана веза између пега и топлоте по земљиној површини. Ради тога су упоређивали многе и многе године и пеге на Сунцу. Копен је био тај јунак, што је засео па истраживао, па упоређивао, па размишљао и по њему би овако стојало:

У топлом појасу се најлепше опажа, како се држе пеге и топлота по Земљи: одмах иза године са најмање пега наступа година са најјачом топлотом. Ово се у тим крајевима за то тако лако опазило, што се туда и иначе све у природи правилније збива него даље од топлога појаса. Из овога видимо, да пеге задржавају топлоту и да нам је хладније у оној години, кад је њих више

У умереном појасу већ не може се веза тако сигурно казати, јер туда је више и свакојаких ветрова, па збуне топлоту по површини. Опет по Копену као да на три године иза најмање пега долази најтоплија година.

У пролеће се често јављају мразеви иза година са највише пега, с тога су у воћу рђаве године, које иду за годинама са многим пегама.

8. И на велику или малу воде по рекама излива се благодат сунчаних пега. Од године 1828 биле су Висла, Одра, Лаба, Весра, Рајна и Сена најпуније водом у годинама, које су биле ил пре ил после многих сунчаних пега. А како велике воде иду упоред са хладнијим и влажнијим годинама, то су године испред и иза многих пега и хладније и влажније. Прошле године било је много пега, те је зацело лањска година доста хладна била а како изгледа, неће ни ова много боља бити.

Ни једна река не расте и не опада тако правилно као Нил. Па и он нам казује, да су године и хладније и влажније што је Сунце пегавије и нечистије у лицу: Нил се више разлије у годинама са више сунчаних пега.

И Мисисипи је највећма дошао, кад је пега много било.

Сушне су године оне, кад је мало пега.

Из горњега можемо видети да су године родније, кад је више пега на Сунцу; истина тих је година хладније ал су оне влажније; храна доспева доцније ал је више има него у години без пега сунчаних.

9. И само лепо или ружно време, па године са више или мање леда, са вихорима и олујама, па облаци, и т. д., равнају се некако по пегама сунчаним.

Друштва, код којих се осигурава против туче, знаду из искуства, да туча највише пада у годинама пегавима. Тих година пада лед и по оним крајевима, где иначе не пада или врло ретко: 1718 било је много пега на Сунцу а лед је падао чак на Азорским острвима, 1873 и у Мисиру, 1860 у Шпанији а туда пада лед врло ретко. Прошле године прилично је леда било.

Циклони, јаке олујине и ветрови јављају се више у годинама са многим пегама: у Индиском океану је пет до шест оркана у години са мало пега но је за то двапут па и трипут толико оркана у годинама са много пега. На Балтичком мору било је 1872 године много буре те је море обалу на више места прешло и поплавило ју а те је године Сунце доста пегаво било.

Оних ситних високих облака, што изгледају као ишчешљано перје, такође је много у години са много пега.

Колико се дакле надати имамо родној години, ако је доста пега на Сунцу, толико нам се опет треба бојати, да нам елементарне прилике не униште све усеве. С једне стране су добре пеге а с друге, да те бог сачува од њих! Које дакле године да су нам милије: да л са много ил са мало сунчаних пега?

10. У народу је раширено веровање, да репате звезде предсказују свагда неку несрећу: биће рата, помора ил куге, глади, и т. д. Но, како изгледа, и репатих звезда је више у години, које је Сунце пуно пега, с тога је прави знак за оваке несреће пегаво Сунце. Све се дакле свести може на пеге по Сунцу.

11. Па шта су те пеге, што тако руже лице Сунцу, и што тако јако утичу на појаве на Земљи?

До данас није још чисто и јасно одговорено на горње питање.

Једни држаху, да се кроз сунчеву атмосферу провиди овде-онде до тамне сунчеве језгре, да су дакле пеге просто рупе у сунчевој маси а постале су тиме, што је овде онде каквим год узроком сунчеве масе избачено.

Од неког времена мисли се, да су пеге заједно са мрким оквиром око њих ваздушаста тела те се пеге тумаче као мрк дим, који постаје непрестаним гореньем на Сунцу а да тога горења доиста има, доказују и такозване протуберанце, које се у дурбину виде и за које говоре, да су усијан водоник.

Наилазимо и на мишљење, по коме су пеге делови сунчеве атмосфере; они се местимице и даље од Сунца расхладили па сад падају ближе Сунцу и наравно, као хладнија места морају бити и тамнија. Ово је исто, као што и на Земљи гушћи облаци ниже падају. На овако мишљење навело је научењаке то, што врло многе пеге изгледају као да се увијају а то, по њима, долази отуд, што се спуштају кроз осталу сунчеву атмосферу.

Најновије мишљење о пегама било би ово: Сунце се мора брзо око себе обртати, па како је тамно и ваздушасто мора се овде онде сврачити као у неке капљице, које пливају по Сунцу но се могу и до површине му прогурати се; те капљице и јесу пеге и могу грдне бити, ма да их тек капљицама крстимо.

Капљица у Сунцу је пупчаста, с тога много више разбаци сунчане зраке, који се разиђу на друге стране те не допиру баш до нас и

бити велика вода, да ће многе општине пострадати; то се на жалост испунило данас код нас и код околних наших шајкашких места.

Ми ове године нисмо имали ни Ускрса ни страсне недеље; од великог Петка, како се почео народ терати на рад да брани мошорински насип да га не провали вода, која је претила свој нашој околини, па до 7. о. м. радило се тамо свом снагом дању и ноћу, а кад је вода раскинула исти насип одмах смо знали, да ће и *Вилово* страдати, но опет смо се уздали, ако се наш мост прокопа да ћемо се ипак спасти. У петак 7. (19.) априла почело се радити на нашем мосту, да се раскопа, тим да се отклони велика опасност. Нашем селу је увек шкодило то загушивање воденог грла.

Око два сахата после подне дође мерник, који је био на мошоринском насипу и заповеди народу да престану прокопавати мост него на ново да га затворе, и тако су приморани били на своју велику несрећу загушивати мост, земљу из сурдука вући и маљевима набијати, а после већ кад је набујала вода, заповеде *да се опет раскопа* грло, да вода одиђе, али је вода онда тако нагло долазила, да се једва човек склонити могао. За четврт часа моја се авлија сва напунила водом, тако да сам једва избећи могао, оставивши сву моју тековину том ужасном елементу. У јутру у недељу 9. (21.) априла (само што ми нисмо знали какав је био дан) у јутру у 4 сахата било је цело село у води. Све моје собе пуне воде, тако да унутра ући ниси могао; нико жив то чудо запамтио није. Год. 1876. била је велика вода, када је 40 кућа попадало, и многи усев поплављен, као и г. 1883—4. 1887—91., кад је свуда скела возила, али ова 1895. превазишла је сваку меру. Кроз цело село чамци возе као и у гробље, које је полак потопљено, по сокацима и у авлијама рибе и чикове хватају. Ја сам овде 19 година парох, и у мојој авлији и врту никад није било воде, ма да је у комшиљским било и г. 1876. али сад, тужан само око цркве 4 куће нису под водом Све нас је вода истерала из наших кућа, и сад се потуцамо од немила до недрага. Жалост неописана, да горе ни у бегству 1848. није било; кукавни народ избегао сав као у рату 1848. да спасе свој живот под ведрим небом где га бије киша. Народ гладује и гледа своју очевидну пропаст.

89 кућа до данас су са свим порушене, тако да се ни место не зна, где су биле, а још ће их бити толико, јер ће их вода подлокати, будући су и сад у води и морају пасти. Једва смо кроз прозоре разкинувши ћерчива оно мало сиротиње, што је човек целог свог века у гомилу купио, којекако искварено и полупано на чамци избавио, осим нашег усева. *Седам стотина ланаца ливаде, која је сва житом усејана, сва је потопљена.* Вртови и пашњаци су у води; једном речи не можеш суве земље видети, — све је под водом. Прави потоп Нојев! Живина је сва подављена, а она, што је још жива, не сме да се са седала сиђе. Пси урличу тражећи свога госу, који је свугда и нигде.

Сад смо од свег света одстрањени, комуникација престала, нико никуд ни унутра ни на поље. Већ шест дана како пошта не долази, сами смо себи остављени. Хоће ли нам ко помоћи и наше сузе убрисати за нашим кућама то Бог зна. Од куда ће тај кукавни народ себи кућу направити, кад ни хлеба нема; има их који су за моје време већ трипут кућили, па опет сад без крова остали. „Имјејат уши слишати, да слишит“.

—ᴹ.

Новости из места и са народа.

Нови Сад, 17. априла 1895.

— **Радња епархијских власти.** Данас је држала *конзисторија*, а сутра ће држати *административни одбор* епархије бачке своју седницу.

— **Црногорска механа на слици.** Вршачко „*Сриство*“ доноси: „Наш одлични земљак и чувени сликар Србин Паја Јовановић, зготовио је не давно слику која преставља механу у Црној гори. У овом је жанру Јовановић специјалиста, те увек имају оваке његове слике добру прођу. Ова нам слика представља дружину црногорских ратника, који се при чаши вина добро забављају; један од њих неки стари Црногорац, шали се са гостионичарком и стикује јој руку: млађи се пак радују срећи њихова стара друга. У кратко да речемо, слика је заиста уметнички израђена, што је нашем земљаку на дику. Сриство ваља да се дичи с оваким својим сином, који му име дичи и слави износећи слике из српског света пред странце. Нека нам га Бог још дуго година поживи!“

— **Верење.** Из *Будимпеште* нам јављају: да се г. *Никола Маширевић* кр. уг. министарски секретар у домобранском министарству верио с гђицом *Иреном*, ћерком г. Ђуре Теодоровића из Ковина.

Велика гимназија у Сенти. Представништво вароши Сенте је закључило, да у славу хиљадугодишњице и спомен двестогодишњице битке код Сенте своју полугимназију прошири на велику гимназију. Но то мисли учинити с помоћу владе тако, да, влада гимназију по држави, а Сента да сагради зграду за 120.000 фор и на издржавање гимназије да даје годишње по 12.000 фор.

— **Покрао српску цркву.** Полиција ушла је у траг и затворила 17 годишњег тикача Косту Грујића, који је у Сомбору покрао новац из кутије у тамошњој српској цркви. Несретник помагао је црквеном слузи за неколико ноћића да очисти цркву, а онда се дао затворити да кутију провали, новац однесе а сутра за време службе опет изађе. Грујића је раскалашан живот одао, те је предан суду!

— **Белило на Српкињину лицу** Пишу „Србобрану“ из Баната: „У Бачкој и Банату влада још и данас тај дивљачки обичај да се жене и девојке беле. С тога многе пре времена остаре, погубе зубе итд. Но сада о ускрсу се догодила и већа несрећа, а на име: у Н. се једно девојче набелило (масним белилом које се прави од арсеника) па како је на лицу имала раницу, то је образ букнуо и за неколико часова је јадно девојче издануло у највећим мукама. Ово је узбунило целу околицу, али сумњамо да ће се друге силом лепојке узети у памет“.

Новости са стране.

— **Проговорила словенска крв!** Словенска крв је проговорила у гвозденом Бизмарку. Осамдесети рођен-дан му честитала и једна депутација из Крајине. Пред том депутацијом је Бизмарк отворено признао, да немачки народ своју душевну и телесну снагу има да захвали унакрштају са Словенима. То је и из самог Бизмарка проговорила словенска крв, али није проговорила у корист Словенима, него је проговорила у корист Немцима, јер је Крајинцима саветовао да се и даље снаже словенском крвљу па да само мирно и стрпљиво чекају, што могу, јер је извесно, да је будућност немачка. Но то у Бизмарку није новина. Новина је само то, што је то сад први пут изречно признао. Он је то већ практивао А практикавао, је када је као канцелар немачке државе тежио да Пољаке из Немачке излије као хрчкове, када је основао банке да Немци покупују земље Пољака, када је наредио, да Пољаци учитељи, попови и државни чиновници не смеју узимати за жене Пољкиње, него само Немице. То је била Бизмаркова практика, а сада јој само изрекао теоретички значај. То треба нарочито за Пољске да буде добар наук. Дао би Бог, да из њега изваде логичан закључак, па би и њихове народне тежње пошле правој мети.

— **Словенско добротворно друштво у Петрограду** држало је 9. (21.) о. м. под председништвом свог почасног члана митрополита *Паладија* главну годишњу скупштину, на којој беху између осталих и генерал *Черњајев*, *Јеврејинов Комаров*, више владика, много свештеника и српски посланик, потпуковник *Михајловић*. Гроф *Игњатијев* подвео је извештај и ставио је између осталог и то у изглед, да ће руско добротворно друштво у словенским земљама у Европи основати руске читаонице. По прочитању извештаја изабрани су за *почасне чланове* српски краљ *Александар I.* и митрополит црногорски *Митрофан*. Велики утисак учинио је својим говором генерал *Кирјејев*, који је говорио против папине намере, да споји православну и римску цркву, јер, вели, папа иде само за тим, да своју власт прошири; генерал *Комаров* је говорио о ратовима за ослобођење Србије и Бугарске и нагласио је, да професор В. А. *Ламански*, који је недавно назвао те ратове дон-кихотеријом, стоји усамљен с таким мишљењем, јер је руски народ желео те ратове, па их је и санкционисао.

— **Шта су Јапанци освојили од Кинеза.** Победоносна борба с Кинезима донела је Јапанцима сада о закључку мира не само много земаља и велику ратну одштету, него још пре тога богат ратни плен. Из једне, у Токију издате статистике о ратном плену, што су га Јапанци добили у првој периоди рата до заузеће Пор Артура, види се, да су они за то време освојили 607 топова у вредности од 10 милиона франака. Само у тврђави Пор Артуру нађено је 330 топова. Пушака, сабаља и т. д. заплеменили су 7400 комада у вредности од 150.000 франака а уз то 60 милиона патрона у вредности од 500.000 франака. Пиринца су запленили Јапанци у вредности од 250.000 франака, затим 368 коња (10.000 франака), 5 милиона франака у металном новцу, 3326 шатора (150.000 франака), 447 застава, 3 пароброда, 2 једрењаче, 8 ратна брода у укупној вредности од $5\frac{1}{2}$ милиона пароброда. Заплењена кола, оруђа; машине, торпеде, пушчани прах, одело, и т. д. вреди до 22 милиона франака, тако да се укупна вредност плена јапанског рачуна, осим утврђења у Талиен-вану и Пор-Артуру, на 45 милиона франака. У тој перијоди било је на суву и на мору 17 битака, у којима су Јапанци имали 418 мртвих и 1665 рањених, а Кинези су изгубили 6620 мртвих и 9500 рањених. Јапанци нису имали ниједног заробљеника, јер су они сваког Кинеза разоружали па пустили. Још није познато, колико су плена имали Јапанци у другој периоди рата, када су освојили и тврђаву Вај-хај-Вај. Али се зна, да је Јапанцима пало шака у тој поморској тврђави после капитулације адмирала Тинга пет већих ратних бродова, четири мања брода с топовима и више торпедних бродова. Нет већих ратних бродова су оклопњача „Кен-јуен“ (7330 тона), крсташица „Ки-јуен“ (2300 тона), „Пинг-јуен“ (2850 тона) „Куанг-тинг“ и „Куанг-ки“ (по 1030 тона). Сви ти бродови, који врло знатну вредност представљају, само су мало оштећени па кад их мало оправе, уврстиће их у јапанску флоту. У пристаништу вај хај-вајском има још три брода али ти ће се тешко моћи оправити. Оклопница „Тинг-јуен“ (7350 тона) по среди пукла лежи на дну морском и само јој се још врх види из воде. Од крсташице „Онеј-јуен“ (1300 тона) само вире још катарке из мора. Ако се ови бродови и не буду могли више оправити, ипак је јапанска флота знатно ојачала освојењем она четири велика кинеска брода.

— **Нашао северни пол.** Као што јавља „Пел Мел Газет“, млади научењак норвешки *др. Нанзен* нашао је северни пол. Нанзен се кренуо 27. јунија 1893. год. на броду „Фрам“-у, да, бродећи морским струјама, нађе северни пол. Изгледа, да му је то сад пошло за руком. Нанзен је на северном полу нашао температуру од 2° топлине. То место је обележио норвешком заставом.

— **Канал између Северног и Источног Мора.** На лето ће се отворити канал-што ће спојити Северно (немачко) Море са Источним Морем. Одавно се радило на томе, да се прокопа канал, који би олакшао морепловцима вожњу из Немачког у Источно море т. ј. да се не мора пловити око Јитландије. Доказ тој тежњи су Ојдорин и Штекнички канал, који су, због мале ширине и дубине, само делимице одговарали потреби. Пројект канала од Кила, односно Холтенаве преко Кнопа, Штајнраде, Рендебурга, Витенберге-а у Брунсбитл израдио је Хамбуржанин *Далштрем*; тај пројект прегледала је пруска државна комисија у год. 1881. — 1884. и узела га, с малим изменама, за основу државном пројекту канала, који се има прокопати за осам година са трошком од 156 милиона марака. Тај канал почиње код Брунсбитла на Северном Мору, просеца Куденско језеро и његову баровиту околину, иде преко Бурга, Грендала, Витенберге-а и Рендсбурга у горњо-ојдорско и флемхудско језеро, а одатле је за канал употребљено старо корито ојдориног канала и најпосле улива се код Холтенаве у килски залив Источнога Мора. Канал тај дугачак је 99 километара. На оба краја канала тог су подигнуте уставе („шлајсови“), које су ремек-дело модерне технике и по огромности и по јачини својој. Дужина између капија на устави је 150 метара, ширина 25 м. а дубљина 9 8 м. Па како највеће немачке оклопнице имају само 19.5 м. ширине и плове 8.5 м. дубоко и како су и највећи трансатлантички пароброди широки обично 20 — 22 м., а газе 8 м, — то могу ти бродови без бриге пролазити кроз уставе. У зидовима тих устава има 14 мет. под воденом површином три тунела, у којима су смештене машине за отварање и затварање капија. Кретање тих капија извршује се хидрауличком снагом. Веома вешто су израђени прелази и мостови, што иду преко тог канала. Осим много колских путева прелазе преко канала четири железне пруге, за које су сграђени високи мостови, испод којих могу да пролазе и највећи бродови.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који су се до краја марта на „Браник“ претплатили.

Овим умољавамо исте наше претплатнике, да претплату благовремено понове како уредно разашиљање листа не би запињало.

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године 3 фор. или $7\frac{1}{2}$ дин.

А може се претплатити и месечно Месечно стаје „Браник“ 1 фор или $2\frac{1}{2}$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 5 (17.) априла 1895. год.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

НОВИЈЕ.

БЕЧ, 16. априла. Његово Величанство цар и краљ путује у Љубљану, где ће се бавити један дан, да се увери о несрећи, коју је земљотрес проузроковао.

ПЕТРОГРАД, 16. априла. Руски листови изјављују наду, да ће Јапан попустити притиску Русије, Немачке и Француске, те да с тога не ће бити нужно, да се састане конгрес европских сила.

ТЕЛЕГРАМИ уредништву „Браника.“

НИШ, 17. априла. Либерални посланици, којих има 30 на броју, потписали су на позив главног одбора либералне странке једну изјаву, у којој кажу, да се захтеву главног одбора не ће да покоре и да ће политику краљеву и даље подупирати. Главни одбор либералне странке тражио је од тих посланика, да за три дана положе своје мандате, иначе ће бити из странке искучени.

СОФИЈА 17. априла. Вест, да ће министар финансија Гешов отступити, сасвим је неоснована.

до наше Земље; са осталих места дођу зраци до нас, с тога су нам та места светлија а она нам морају тамнија изгледати.

Узели ми које му драго мишљење за право, свеједно нам је за топлоту, јер свако каже, да са тамнијих места. са пега дакле, долази мање топлоте на Земљу: године са више сунчаних пега морају хладније бити а године око ових опет топлије. А како смо видели, пега може бити грдна, с тога баш много топлоте не осети наша Земља.

Има ипак појава, који се нешто не слажу са опадањем пега, јер су баш у онај мах силнији и бујнији, кад се мање пега почне јављати; тако су магнетни утицаји сунчеви јачи, што је мање пега.

12. Све је лепо и красно, само зашто, да се године са пегама понављају? Зашто да се пеге периодично јављају. И на ово је тешко одговора дати, ма да се мудри људи трудили, да мудрошћу својом и на то питање одговоре!

Разлог овоме понављању није никако у Сунцу; он мора бити ван Сунца и најближе је памети, да га тражимо у сунчевој породици — у нашем сунчаном систему; зацело деца, те веће и мање планете, утичу на оца свога, на Сунце своје и на првоме месту биће највеће и најјаче дете: Јупитар. Ова планета сваких дванаест година стоји према Сунцу тако, да ово доста од Јупитра страда и да се баш мрговити мора; сваке дванаесте године је Јупитар Сунцу најближе, па га највише и привлачи и магнетски на њега утиче. Ако се пак на ум узме, да не седе ни друге планете скрштених руку, већ да и оне пазе мало на Сунце а мало на Јупитар, онда се потпуно тумачи, што се пеге сваких једанаест година највише јављају.

Па још даље! Зна се већ поодавно, да се пеге и тако сваке педесет пете године изванредно много показују. Па и ту су нашли звездознанци разлога: Јупитар и Сатурн, који је Јупитру најближе, најсилнији су на Сунце тако сваке педесет и пете године.

И са тим није свршено! И даље иду па дају сунчаним пегама и перијоду од пет стотина до шест стотина година, у које доба се здруже браћа Јупитар, Сатурн и Нептун, па на оца добро нападну! И у небу је истих чудеса, која се, на жалост, догађају често и међу људма на Земљи. На небу су овака чудеса божјом вољом ал на Земљи никад и — не треба да их бива!

Кад све, што рекосмо у овом чланчићу, још једном добро уочимо, а оно чисто, да правдамо, како планете владају са људма и судбом људском: планете нешто управљају Сунцем и пегама на њему а како са пегама иду други појави на Земљи, показасмо већ.

Боже!, да ли су стари звездознанци и звездочатци знали оволико, колико ми данас знамо за међусобну везу између Сунца и планета и свију небеских тела у нашем сунчаном систему?

Драги читаоци размислите о томе, па ми првом лепом приликом јавите, да и ја знам, јер и ово, што вам сад написах, није моје и нисам ја то нит измислио нит сам проштудирао: покупио сам, што паметнији рекоше туђим језиком па вам ево казах нашим српским.

До виђења!

С. М.

Трговина.

НОВИ САД, дана 16. (28.) априла т. г. Извештај семенарске радње *Војина Јовановића* у Новом Саду.

На нашој житној пијаци бива све већа живост и јаче тражња хране. Цене су и ових дана знатно се побољшале. Довоз је доста слаб.

Шеница прва роба 7 ф. 10 н. Средња 6 ф. 80—85 н. Кукур з најбоље каквоће 6 ф. 40—50 н. средњи 6 ф. 20—30 Зоб 6 ф. 50—60. Јечам 6.20—30. Пасуљ бели 9 фор. жути 7·50. Вика (ланик) 9·50—10 ф. Муар се јако тражи но на пијаци се не виђа, не довози се. Плаћа се 20—21 фор. Све од 100 кила.

*

БУДИМПЕШТА, 16. (28.) априла 1895. г. Прошлонедељни довоз ране био је 149.458 м. ц. шенице. Страноземне шенице мало је било.

Цене су шеници у почетку седмице са 15 до 20 новчића скочиле, но при свршетку исте спадоше на стару цену. Код остале ране у ценама била је мала разлика. Зоб је са 5 до 10 новчића а кукуруз је усљед слабог довоза са 15—20 новчића поскупио тако, да је у Штајнбруху цена кукурузу била 7 ф. до 7 ф. 17 н.

Цене су биле потиској шеници 77—82 к. т. 7 ф. 20—55 новчића. Бачкој шеници 77 к. т. 8 ф. 30 н.

Раж се по 5 ф. 90—95 н. Кукуруз 7 ф. 05 н. Зоб пак по 7 ф. 05—15 н. за готов новац продавала.

Јечам и репица задржаше стару цену.

Термини: Шеница за пролеће 7 ф. 18 н., за јечам 7 ф. 25 н. Раж за пролеће 5 ф. 98 н., за јесен 6 ф. 24 н. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 94 н., за јули-август 6 ф. 95 н. Зоб за пролеће 6 ф. 10 н., за јесен 6 ф. 46 н. Репица 10 ф. 50 новчића.

*

Течај вредности новаца на берзи у Будимпешти 16. (28.) априла 1895

Ц. кр. дукати	(нови) . . .	5 ф. 74 н.
„ „ „	(стари) . . .	5 ф. 70 н.

Јавна захвалност.

Дубоко тронута изјавама признања, ко је ми је указано приликом двадесетпетогодишње прославе мога скромнога глумачкога рада у српском народном позоришту а следећи нагону срца свога не могу пропустити, а да се топло не захвалим свима и свакоме, који ме се тога дана с љубављу сетише, а нарочито за милу дужност своју сматрам захвалити се на указаној ми особитој пажњи: управном одбору позоришном, свом духовном оцу управитељу г. А. Хаџићу, милим гостима са Цетиња: г.г. Живку Драговићу, Ники Татару, Илији Вулетићу и Миливоју Меденици, родољубивим Српкињама Новосадкињама, члановима срп.-нар. поз. дружине, и својти и родбини својој.

У Н. Саду 16. априла 1895.

Јеца Добриновићка
глумица.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришних игара.

У уторак 18. (30.) априла (*први пут*: „За круну.“ Драма у 5 чинова, написао Франсоа Копе, с француског превео Ђокић. (Последња представа).

Огласи.

647 és 648 szám
b. v. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az Ujvidéki kir. járásbiróság 1895. évi 3879, 3880 és 3881 számu végzése következtében Kron Károly, Ivosevits Mladen és Mihájlovits Filip ujvidéki lakasok javára Radonits Milan ujvidéki lakos ellen 1000, ft. 2000 ft. és 500 frt. s jár. erejéig foganatositott biztositási végrehajtás utján le foglalt és 1444 frt. 05 krra becsült kész ruha árúk és bolti felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. jbiróság 4459 és 4460 számu végzésé folytan 1000 ft. 2000 ft. és 500 f t. tökék ezeknek 6% kamatai és költségek erejéig Ujvidéken végr. szenvedő fél üzletében leendő eszközlésére 1895. evi Májns hó 7. napjának délutáni 3. óraja határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hihivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. évi t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetès mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Ujvidéken 1895. évi Aprlis hó 25 napján.

Basch Sándor
kir. birósági végrehajtó.

1—1

Важно за поседнике винограда.

Сада смо баш добили једну велику количину (партију)

ВРЛО ДОБРИ ТЕСТЕРЕНИ РАСТОВИ ТАЧАКА

од $1^1/_2$ до 2 метра дужине. Дајемо их по врло умереној цени.

С поштовањем

Ернст и Рот
грађари.

1—3

Ad C. O. 1280. 1369. 1370. ex 1895.
537.

Стечај.

2—3

Потписано председништво расписује стечај ради попуњења једног помоћничког места код књиговодства и благајнице срп. нар. црквр. фондова и закладa у Карловцима, са којим је скопчана плата од год 600 фор. и станарина од год. 100 фор. а. вр.

Постављање ће бити у привременом својству.

Лица, која желе получити ово место, имају своје сходно инструјисане молбенице потписаном председништву поднети најдаље до 3. (15.) маја о. г.

Доставерно се има исказати нарочито, да је молитељ свршио са успехом трговачку школу. Првенство сем тога имају они, који су бар неко време већ били у служби код којег финансијскога завода.

У Карловцима 10. (22.) априла 1895. год.

ПРЕДСЕДНИШТВО
срп. прав. нар. црквр. саборског одбора.

ОГЛАС.

Једно од знаменитијих подузећа краљ. Србије, потребује једну стручну снагу за средишњу канцеларију.

Компетенти који су свршили трговачку школу и кроз вежбање оспособљени за самосталног радника, а осим српски, владају на перу и речи и немачким језиком нека поднесу администрацији овог листа под знаком „Д. Б“. своје понуде поткрепљење исправама (у препису) и наводом захтева, најдуже до 1. (13.) *маја* т. г. 3—3

M. 133.
ex. 1895.

Стечај.

У писарници овомитрополијских највиших звања упражњено је једно писарско место са систем изованом платом од годишњих 600 фор и станарином од год. 100 фор. а. вр.

Лица, која желе получити то место имају своје сходно инструјисане и своје ручно написане молбенице потписаном најдаље до 3. (15.) маја о. г. поднети.

Наглашава се, да се захтева не само са свим читак него и леп рукопис уз то, да је дотично лице потпуно способно тачно преписивати српске, мађарске и немачке саставе; услед тога се има уз молбеницу приказати и по петнаест реди рукописа на сваком од горњих језика увида и оцене ради.

У Карловцима 7. (19.) априла 1895.

Георгије
Патријарх.

2—3

293. szám.
b. v. 1895.

Árverési hirdetmény

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a, értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Zsablyai kir. járásbiróság 1894 évi 4478. számu végzése következtében Gosztovics Pál ujvidéki ügyvéd által képviselt Katyanszki Szima javára Boldizsár Pál Zsablyái lakas ellen 50 frt. s jár. erejéig foganatositott kielégitási végrehajtás útján le s felül foglalt és 350 frtra becsült könyvek, szoba bútorok bunda s. a. t. ből álló ingóságok nyilvanos árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Zsablyái kir. jbiróság 919 1895 számu végzése folytán 50 frt tőkeköveteles, ennek 1894. évi julius hó 16-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 13 frt 35 krban biróilag már megállapitot költségek erejéig az árverés alperes lakásain Zsablyán leendő eszközlésére 1895. évi május hó 8 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellet, a legtöbbet igérőnek beczáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zsablyán 1895. évi Aprilis hó 23 dikán.

Szaghmeister D.
kir. birósági végrehajtó.

СТАН

који се састоји из 4 собе, кујне, вајата и коморе за дрва, издаје се од 1. маја о. г. у **Ђурчинској улици** бр. 21. у Новом Саду.

Ближих услова даје

Валтазар Фајт

2—3

Творница одела за господу и децу

Беч
VI. Mariahilferstr. 35.

М. НАЈМАНА

Будимпешта
IV. Muzeum körút 1.

Нови Сад, трг Фрање Јосифа бр 7. до Град Хотела Мајера.

Ослањајући се на изврсни глас, који је моје у Угарској прво и најстарије, већ **полак столећа постојеће**

ТОВАРИШТЕ ОДЕЛА ЗА ГОСПОДУ И ДЕЦУ

стекао, слободан сам Вас на исто подсетити.

Заиста смем тврдити, да имам и једно од највећих стовариштa готовог

ОДЕЛА ЗА ГОСПОДУ И ДЕЦУ

а и врло *богато стоваришше шшофова* за готовљење *господског и дечијег одела*, тако да свачији укус може бити задовољен.

Према своме гласу држим ја само *солидне* и *чисто вунене квалишеше*, тако да за сваку одећу у погледу трајности и најбољег кроја могу примити гаранцију.

Тиме, што *све сам произвађам*, у стању сам све по заиста **јефтиним ценама** продавати. Утврђене цене се јасно у бројевима на сваком парчету виде, па је према томе искључено прецењивање и преплаћивање, као што то може да буде на другим местима.

Из ших разлога је моје стоваришше за ону господу, који хоће за себе или своје синове да купе солидну и цене вредну одећу, најзгодније место за куповање.

Нека се г. г. купци не дају намамљинати привидно „јефтиним“ ценама, јер „ко јефтино купује скупо купује“ него кад им затреба одела за госпаду и децу нека се с поверењем обрате на стару од 1845. год. у Угарској постојећу фирму

М. НАЈМАН

стоваришше одела за господу и децу

НОВИ САД, трг Фрање Јосифа бр. 7.

и Беч, VI. Mariahilferstr. 35. — Будимпешта IV. Muzeum körút 1.

Опомена: Ваља пазити па тачну адресу фирме „М“. Најман трг Фрање Јосифа бр. 7. поред „гвоздена човека“, јер ја у Новом Саду имам само једну трговину и никакву другу филијалу.

Мали ценовник за пролеће и лето.

ОДЕЛА	за господу	за децу 11 16 године
од Милтона — — — — — — — — — — — — — — — —	12.—	8.—
„ солидних шевиота у мелираним, угаситим и отвореним бојама — — — —	16.—	13.—
„ чисто вуненог правог градачког шевиота — — — — — — — — —	21.—	14.—
„ црног и плавог адрија-камгарна — — — — — — — — — —	13—24	15.—
Најман-одела од црног и плавог камгарн шевиота; прави енглески најсолиднија ношња	16—23	
Толстој-одела од чисто вуненог руског лодна, модерно и солидно (не бркати га незнатним имитацијама) — — — — — — — — — — — — — — —	17.— (па на више)	
Иберцијери солидне каквоће, практичне боје, елегантни		
„ од чиста милтона — — — — — — — — — — — — —	11.— (па на више)	
„ од црног камгарна — — — — — — — — — — — — —	13.— (па на више)	
Дечије одело модерног фазона — — — — — — — — — — — — —	4—10	

Осим тога има увек на стовариштy свих других артиклова, као *иберцијера, чакшира за чизме, лоден-сако-а, водом непробојних хавелока, жакеш одела, герока*, за визите *свешшеничких капуша, свих салонских одеа* и т. д. у великом избору али солидним квалитетима по најјефтинијим утврђоним ценама. Наруџбине из провинције извршиће се најсавесније. Оно што није по вољи, радо ће се променити, а на захтевање и плаћена свота вратиће се. Имамо *и велики кројачки ашеље за наруџбине по мери.*

1—10

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.